

Konferencja w sprawie wzniesienia pomnika „Rzeź Wołyńska” w Domostawie w gminie Jarocin

Jarocin - 28.05.2021

Pomnik Rzezi Wołyńskiej

Pomnik autorstwa Mistrza Andrzeja Pityńskiego czeka od roku 2018 w Gliwickich Zakładach Urządzeń Technicznych.

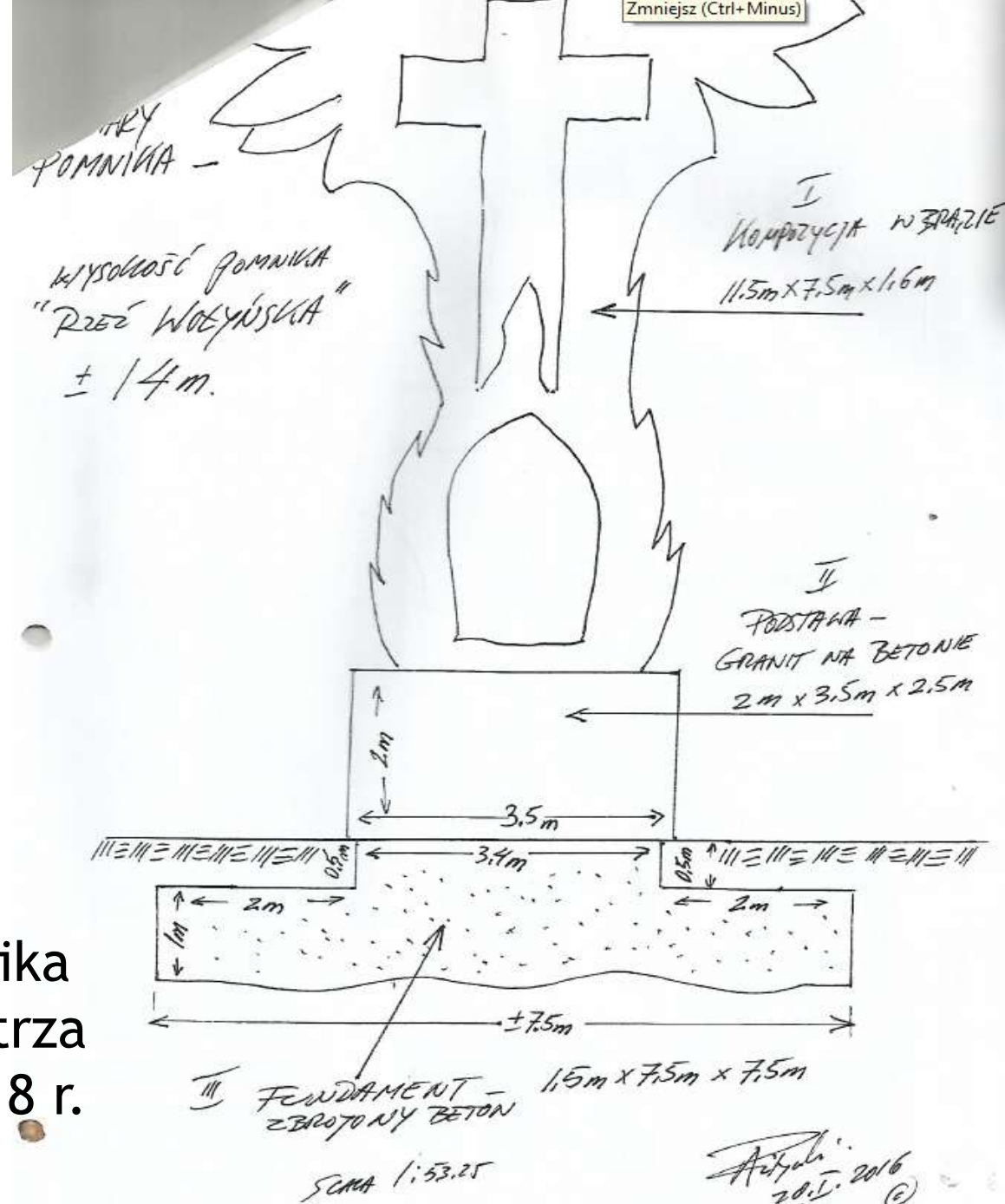
Apel SWAP

- ▶ List otwarty do władz państwowych i samorządów terytorialnych w Polsce w sprawie pomnika "Rzeź Wołyńska" mistrza Andrzeja Pityńskiego
- ▶ Szanowni Państwo,
- ▶ Na Kresach Wschodnich II Rzeczypospolitej Polskiej 75 lat temu ukraińscy nacjonalisci spod znaku OUN-UPA dokonali zbrodni ludobójstwa na bezbronnej polskiej ludności cywilnej. Apogeum tych krwawych wydarzeń miało miejsce w lipcu 1943 roku, głównie na terenie Wołynia, stąd określane są one mianem Rzezi Wołyńskiej. Barbarzyństwo jakiego dopuścili się ukraińscy nacjonałisci wobec swoich sąsiadów, głównie Polaków, przekroczyło wszelkie możliwe granice zdziczenia. Bezbronnym ludzi mordowano nie tylko aby ich zabić, lecz by przed śmiercią konali w najbardziej wymyślnych męczarniach, nieznanym cywilizowanemu światu. Polaków mordowano dlatego, że byli Polakami, bez względu na wiek, płeć czy stan społeczny. Mordowano wszystkich.
- ▶ Te straszliwe wydarzenia nigdy nie zostały dogłębnie zbadane, ani osądzone. Ponad 100 tysięcy ofiar ukraińskiego ludobójstwa wciąż czeka na godne upamiętnienie w wolnej Polsce. Mając to na myśli, byli polscy żołnierze mieszkający w Stanach Zjednoczonych, skupieni w nowojorskim Okręgu 2. Stowarzyszenia Weteranów Armii Polskiej w Ameryce, postanowili postawić w Polsce pomnik dedykowany ofiarom ukraińskiego nacjonalizmu. Na zlecenie Okręgu 2. SWAP projekt pomnika wykonał w 2014 roku najbardziej znany w Stanach Zjednoczonych polski artysta-rzeźbiarz Andrzej Pityński, profesor *The Seward Johnson Atelier*, najlepszej amerykańskiej uczelni artystycznej kształcącej rzeźbiarzy z całego świata. Projekt mistrza Pityńskiego został przez weteranów przyjęty i skierowany do realizacji w Gliwickich Zakładach Urządzeń Technicznych (GZUT) w Gliwicach. To wielkie zamierzenie finansował głównie Okręg 2. SWAP w Nowym Jorku, wspierany przez dobrowolne donacje weteranów i ludzi dobrej woli z kilku krajów świata, nawet z odległej Australii.
- ▶ Najważniejsze prace nad odlaniem monumentalnej rzeźby w brązie starano się wykonać przed lipcem 2018 roku, tak aby pomnik został odświeżony 11 lipca 2018 roku w 75. rocznicę Rzezi Wołyńskiej. Gliwickie Zakłady Urządzeń Technicznych (GZUT) zlecony czasochłonny projekt wykonały przed terminem (zdjęcie w załączeniu). Niestety, przez kilka lat polskim weteranom z Ameryki, pomimo usilnych starań, nie udało się znaleźć w Polsce miejsca na postawienie pomnika. Wszędzie przeszkodą okazał się sprzeciw lokalnych władz samorządowych. Tak było w Stalowej Woli, Rzeszowie, Jeleniej Górze i Toruniu. Koronnym argumentem było zawsze twierdzenie, że pomnik jest "kontrowersyjny" i "zbyt dosłowny", bo jego najistotniejszym motywem jest małe dziecko nadziane na widły. Przeciwnicy pomnika milczą wobec wyjaśnienia, że podczas Rzezi Wołyńskiej od chłopskich ukraińskich widelnic zginęło kilka tysięcy małych polskich dzieci, a taką śmierć w tamtych potwornych czasach, uważano za jedną z bardziej "humanitarnych". Milczą też, gdy podnoszony jest argument, że obecnie na Ukrainie stawia się pomniki "bohaterom" spod znaku OUN-UPA odpowiedzialnym za ludobójstwo dokonane na Polakach, a miejscowi duchowni grekokatolicy święcą te monumenty i odprawiają przy nich modły! Przeciwnicy pomnika "Rzeź Wołyńska" argumentują też, że jego drastyczna wymowa narusza wrażliwość Ukraińców i godzi w dobre stosunki polsko-ukraińskie. Dziwnie jakoś zapomina się o wrażliwości Polaków, zwłaszcza tych, którzy w Rzezi Wołyńskiej stracili swoich bliskich. Jest to bardzo rozczarowujące dla polskich weteranów w Ameryce, którzy nie mogą w Polsce godnie upamiętnić OFIAR ukraińskiego ludobójstwa.
- ▶ **W tej sytuacji Okręg 2. Stowarzyszenia Weteranów Armii Polskiej w Ameryce zwraca się niniejszym LISTEM OTWARTYM do władz państwowych i samorządowych w Polsce z prostym zasadniczym pytaniem, czy na ich terenie i za ich zgodą znajdzie się godne miejsce na postawienie pomnika dedykowanego OFIAROM "Rzezi Wołyńskiej".**
- ▶ New York, NY, 11 lipca 2018

W dniu 14 listopada 2018 roku spotkanie z Mistrzem Pityńskim umówione przez p. Mieczysława Wójcika - Kustosza Muzeum A. Pityńskiego podczas której przedstawiłem koncepcje wzniesienia pomnika w gminie Jarocin.

Wymiary pomnika i fundamentów przesłane przez Mistrza Pityńskiego 16.11.2018 r.

E-mail z 24 września 2019 roku

odbierz

napisz

usuń

zgłoś spam

← wróć do Wyniki wyszukiwania

← odpowiedź ▾

➡ prześlij dalej

przenieś do ▾

zapisz

drukuj

Od: Andrew Pitynski

Do: mnie walczakzbigniew@wp.pl

Dw: Teofil Lachowicz teofil.lachowicz@gmail.com

Temat: RE: Pomnik

Drogi panie Zbigniewie,

Ma Pan moje wsparcie, prosze dzialac dalej im wczesniej pomnik stanie tym lepiej. W Panu nadzieja!

Mistrz Pitynski z Ulanowa.

From: Zbigniew Walczak <walczakzbigniew@wp.pl>

Sent: Tuesday, September 24, 2019 8:15 AM

To: Andrew Pitynski <apitynski@sewardjohnsonatelier.org>

Subject: Pomnik

Pismo Stowarzyszenia Weteranów Armii Polskiej w Ameryce, Okręg 2 wyrażające zgodę na postawienie pomnika na terenie gminy Jarocin

Ostatnie zdanie pisma brzmi:

**Zależy nam aby pomnik „Rzeź
Wołyńska” był w pełnym tego
słowa znaczeniu darem dla
Narodu Polskiego od polskich
weteranów ze Stanów
Zjednoczonych i Kanady.**

FOUNDED 1925

INCORPORATED 1948

STOWARZYSZENIE WETERANÓW ARMII POLSKIEJ W AMERYCE, OKRĘG 2

Polish Army Veterans Association of America District No 2, Inc.

19 listopada 2019 r.

W. P.
Zbigniew Walczak
wójt gminy Jarocin
woj. podkarpackie

Szanowny Panie Wójcie,

Stowarzyszenie Weteranów Armii Polskiej w Ameryce, Okręg 2-gi w Nowym Jorku, jako fundator pomnika „Rzeź Wołyńska”, zdecydowany jest na postawienie tego monumentu na terenie gminy Jarocin, woj. podkarpackie. Pomnik jest oryginalnym dziełem sztuki autorstwa sławnego polskiego rzeźbiarza tworzącego w Stanach Zjednoczonych, mistrza Andrzeja Pitynskiego.

Rzeźba o wysokości 12 metrów i wadze 8 ton została odlana w brązie w Gliwickich Zakładach Urządzeń Technicznych w Gliwicach. Koszt jej realizacji wyniósł 350 tysięcy dolarów. Monumentalna rzeźba pomnika od roku jest gotowa i czeka na lokalizację w Polsce.

Zaznaczamy, że wszelkie koszty związane z adaptacją wskazanego miejsca pod pomnik, budowę cokołu jak również koszty transportu gotowej rzeźby z Gliwic i jej montażu we wskazanym miejscu na terenie gminy Jarocin, zostaną opłacone przez Stowarzyszenie Weteranów Armii Polskiej w Ameryce, Okręg 2-gi w Nowym Jorku. Zależy nam aby pomnik „Rzeź Wołyńska” był w pełnym tego słowa znaczeniu, darem dla Narodu Polskiego od polskich weteranów ze Stanów Zjednoczonych i Kanady.

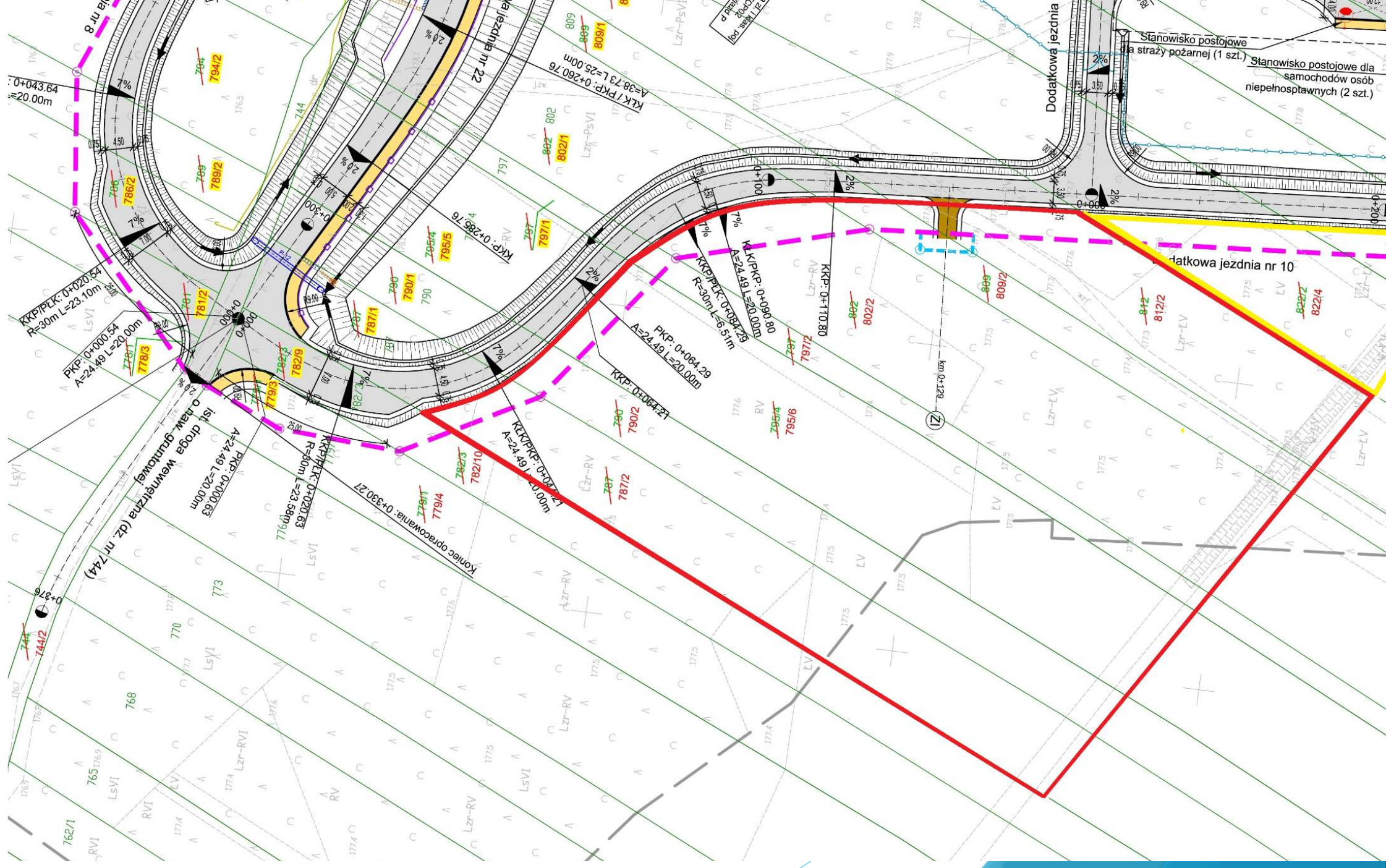
Z wyrazami szacunku,

Teofil Lachowicz,
sekretarz Okręgu 2. SWAP

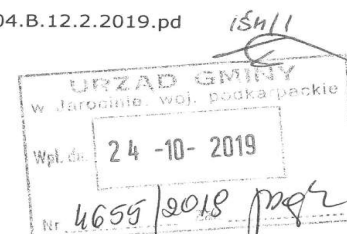
Trzebinia - 26.06.2019 -
spotkanie z ks. Tadeuszem
Isakowiczem - Zaleskim

Pismo z GDDKiA w Rzeszowie wyrażające zgodę na umieszczenie furtki z samozamykaczem w ogrodzeniu MOP Bukowa II, umożliwiającej podróżującym przejście na teren placu z pomnikiem.

Sz. P. Zbigniew Walczak
Wójt Gminy Jarocin
37-405 Jarocin 159

dotyczy: wniosku o zmianę nazwy węzła oraz wykonania furtki w ogrodzeniu MOP-u w związku z „I drogi ekspresowej S19 od węzła „Lasy Janowskie” do węzła „Nisko Południe” na odcinku od węzła Janowskie” (bez węzła) do węzła „Zdziary” (z węzłem) od km 0+000 do km 9+476,94 wraz z nieinfrastrukturą techniczną, budowlami i urządzeniami budowlanymi”.

Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad Oddział w Rzeszowie w odpowiedzi na pismo znak: IŚM.7012.9.2019 r. z dnia 26.09.2019r., dot. możliwości zmiany nazwy węzła „Zdziary” na „Jarocin – Zdziary” a także wykonania furtki z samozamykaczem w ogrodzeniu planowanego MOP-u Bukowa II w celu umożliwienia przejścia podróżnym na teren przyszłego placu z pomnikiem upamiętniającym Rzeź Wołyńską, poniżej informuje i wyjaśnia.

Na wstępie wyjaśniamy, iż nazwy węzłów projektowanej drogi ekspresowej S19 ustalone zostały w oparciu o Zarządzenie nr 10 Generalnego Dyrektora Dróg Krajowych i Autostrad z dnia 07.04.2009r. zmieniające zarządzenie w sprawie ustalenia oznakowania kierunkowego dla dróg krajowych. Proponowana przez Państwa nazwa węzła „Jarocin – Zdziary” jest niezgodna z wytycznymi powyższego zarządzenia dlatego nie może zostać wprowadzona do Projektu Organizacji Ruchu.

Ponadto informujemy, że w związku z planowanym wzniesieniem przez Gminę Jarocin pomnika pamięci narodowej w bliskim sąsiedztwie Miejsca Obsługi Podróżnych w m. Domostawa, GDDKiA Oddział w Rzeszowie wyraża zgodę na umieszczenie furtki z samozamykaczem w ogrodzeniu MOP Bukowa II, umożliwiającej podróżującym przejście na teren placu pomnika.

Z poważaniem

Otrzymują:
1. Adresat
2. A/a

Z-ca DYREKTORA Oddziału
Wiesław Sowa

Założenie Społecznego Komitetu Budowy Pomnika „Rzeź Wołyńska” w Domostawie

PREAMBUŁA do Statutu

„Kresowian zabito dwukrotnie, raz przez ciosy siekierą, drugi raz przez przemilczenie”*.

Uznając jako nadrzędną wartość potrzebę dbałości o prawdę historyczną oraz oddając hołd pomordowanym polskim mieszkańcom Wołynia i Małopolski Wschodniej stawiamy sobie za cel doprowadzenie do przełamania impasu w dotychczasowych próbach wzniesienia w Polsce pomnika „Rzeź wołyńska” autorstwa Mistrza Andrzeja Pityńskiego, kawalera Orderu Orła Białego.

* Słowa Jana Zaleskiego - ojca ks. Tadeusza Isakowicza - Zaleskiego

Rejestracja w KRS w dniu 17 grudnia 2019 roku

► Komitet założycielski:

1. Zbigniew Walczak
2. Jacek Siembida
3. Zdzisław Kumik
4. Aniela Olszówka
5. Jolanta Wołoszyn
6. Stanisław Wołoszyn
7. Antoni Oleksak
8. Mieczysław Wójcik
9. Zbigniew Markut
10. Bogusław Tofilski
11. Józef Michałkiewicz
12. Henryk Lubojański
13. Tadeusz Puchalski
14. Roman Niwierski
15. Władysław Potocki

Treść uchwały Rady Gminy w Jarocinie dotycząca wzniesienia pomnika „Rzeź Wołyńska”

Na piętnastu radnych w głosowaniu nad jej przyjęciem 9 było „za”, natomiast 6 wstrzymało się od głosu; nikt nie był przeciwny.

Biuro prawne Wojewody Podkarpackiego nie miało zastrzeżeń do podjętej uchwały.

UCHWAŁA NR XXIII.160.2021
RADY GMINY JAROCIN
z dnia 22 kwietnia 2021 r.

w sprawie wzniesienia pomnika „Rzeź Wołyńska”

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 13 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2020 r. poz. 713, z późn. zm.) Rada Gminy Jarocin uchwala, co następuje:

- § 1. Wyraża się zgodę na wzniesienie na terenie Gminy Jarocin pomnika „Rzeź Wołyńska”.
- § 2. Ustala się lokalizację pomnika, o którym mowa w § 1, na działkach nr ewid. 787/4, 790/4, 795/8, 797/4, 802/4, 809/4, 812/4 - obręb Domostawa.
- § 3. Integralną część uchwały stanowią załączniki:
  - 1) Nr 1 wskazujący lokalizację pomnika,
  - 2) Nr 2 ilustrujący rzeźbę pomnika.
- § 4. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Jarocin.
- § 5. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

PRZEWODNICZĄCY
RADY GMINY JAROCIN
Aniela Olszówka

Powołanie Komitetu Honorowego Społecznego Komitetu Budowy Pomnika „Rzeź Wołyńska”

► **Komitet Honorowy:**

Ks. Tadeusz Isakowicz – Zaleski

dr hab. Andrzej Zapałowski – prof. UR

Janina Kalinowska – Kustosz Pamięci Narodowej

prof. dr hab. Bogusław Paź - Uniwersytet Wrocławski

dr hab. Włodzimierz Osadczy - prof. KUL

prof. dr hab. Czesław Partacz - Politechnika Koszalińska

dr Witold Zych – historyk sztuki

Andrzej Mosiejczyk – prezes Prabuckiego Stowarzyszenia Kresowiaków

Stanisław Srokowski - pisarz

Dionizy Garbacz – dziennikarz

Piotr Niemiec – dziennikarz

Witold Gadowski – dziennikarz

Marek Chrościelewski – wicekomendant SWAP

Zygmunt Bielski - adiutant finansowy SWAP

Teofil Lachowicz- sekretarz SWAP

Co dalej?

Wyłonienie projektanta planu zagospodarowania działki z usytuowanym pomnikiem i uzyskanie pozwolenia na budowę. Przywiezienie pomnika z Gliwic i osadzenie go na przygotowanym cokole.

Muzeum Martyrologii Wsi Polskich w Michniowie (sprzed lat)

Mauzoleum *Martyrologii Wsi Polskich* w Michniowie po rozbudowie i modernizacji

Koncepcja rozwoju

- ▶ Muzeum Martyrologii Wsi Polskich w Michniowie dokumentuje losy pacyfikowanych przez Niemców wsi, ale leżących w aktualnych granicach Polski, natomiast my moglibyśmy stać się ośrodkiem dokumentującym losy wsi na Wołyniu i w Małopolsce Wschodniej.

PRZEMILCZANE LUDOBÓJSTWO

„Kresowian zabito dwukrotnie, raz przez ciosy siekierą, drugi raz przez przemilczenie” *

Jesteśmy świadkami ostrej walki politycznej pomiędzy głównymi siłami politycznymi w kraju. Zdumiewające jest w tym wszystkim to, że istnieją obszary, w których pomiędzy nimi panuje zdumiewająca zgodność. Jed-

grobów. W 2017 r. ukraińskie władze zakazały polskim naukowcom prowadzenia prac ekshumacyjnych w miejscach kaźni. Duża liczba ciał ofiar spoczywa w miejscach dokonanych zbrodni, jak doły, piwnice, spalone zabudowania, dawne studnie. Jak twierdzi wiceszef IPN prof. Krzysztof Szwagrzyk Ukraina jest jedynym państwem

Oświadczam, że gdybym uzyskał zgodę radnych Rady Gminy w Jarocinie na lokalizację pomnika „Rzezi Wołyńskiej” w gminie Jarocin, budżet gminy nie będzie obciążony kosztami zakupu działek pod pomnik ani kosztami jego posadowienia (fundamenty, cokół). Niezbędne finanse zostaną uzyskane poprzez organizację zbiórki publicznej na ten cel.

*słowa Jana Zaleskiego, ojca księdza Tadeusza Isakowicza-Zaleskiego

Zbigniew Walczak

Dziękuję za uwagę

Zbigniew Walczak - Wójt Gminy Jarocin i prezes Społecznego Komitetu Budowy Pomnika „Rzeź Wołyńska” w Domostawie

